

Dalinosi patirtimi, kaip ugdyti vaikų socialinius emocinius įgūdžius

► Iš įvairių šalies ugdymo įstaigų susirinkę pedagogai įtvirtino mintį, kad emocinį intelektą būtina pradėti ugdyti jau ikimokykliniame vaikų amžiuje.

► **Lopšelio-darželio „Ažuoliukas“** direktorė Zita Domarkienė ir pavaduotoja ugdymui Diana Bakstienė inicijavo respublikinę metodinę-praktinę konferenciją „Socialinis emocinis ugdymas darželyje“, kurios dalyviai dalinosi gerąja darbo patirtimi apie socialinio ir emocinio ugdymo svarbą, galimybes ir iššūkius.

Konferencijoje dalyvavo per 100 pedagogų iš Kauno rajono, Klaipėdos, Telšių, Plungės, Mažeikių ir Kretingos miestų bei rajonų ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Konferencijos dalyvius pasveikino Kretingos rajono savivaldybės Švietimo skyriaus vedėja Asta Burbienė, pasidžiaugusi iniciatyva suorganizuoti prasmingą konferenciją, kalbėti apie tai, kas iš tiesų aktualu.

Viena konferencijos iniciatorių lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ direktorė Z. Domarkienė kalbėjo, kad susirinkęs gausus būrys mokytojų rodo, jog iš tiesų socialinis emocinis vaikų ugdymas yra aktualus, svarbus, kad apie jį reikia kalbėti, kad reikia dalintis darbo patirtimi, ieškoti geriausių būdų, kaip mažieji išmokyti pažinti save, stiprėtų jų gebėjimas suprasti kitus žmones, bendrauti su kitais. „Šiais mokslo metais mūsų įstaigos viena prioriteti-

nių sričių yra būtent socialinis emocinis ugdymas. Didelį dėmesį skiriame ne tik vaikų, bet ir bendruomenės emociniam intelektui: organizuojame seminarus, paskaitas. Visų pirma, suaugęs žmogus turi būti socialiai, emociškai saugus ir stiprus, kad augintų ir ugdytų emociškai stiprius vaikus, kurie mokosi iš suaugusiojo pavyzdžio“, – akcentavo direktorė.

Konferencijos moderatore D. Bakstienė, akcentavo, kad šiandien kalbėti apie vaikų ankstyvąjį socialinį ugdymą yra būtina, nes emocinių įgūdžių turintys vaikai yra laimingesni, geba kurti ir palaikyti santykius, lengviau bendrauja, labiau savimi pasitiki, jiems geriau sekasi mokykloje, todėl reikia ieškoti kuo efektyvesnių ir įvairesnių priemonių, galimybių, padedančių vaikams įgyti emocinių ir socialinių įgūdžių.

Kretingos psichikos centro direktorė Inna Viršilienė skaitė pranešimą „Emocinis intelektas ir jo lavinimas“. Lektorė aptarė, kas yra emocinis intelektas, kodėl jį labai svarbu lavinti nuo mažens: „Vaikai turėtų būti skatinami pažinti save bei sąmoningai atskirti ir gebėti išgyventi pačias įvairiausias emocijas būsenas. Per savęs pažinimą ugdomi jų pasitikėjimas savimi, ge-

ranoriškumas ir atjauta aplinkiniams, socialinio sąmoningumo, atsakingumo ir kokybiško bendravimo įgūdžiai.“ Anot lektorės, tyrimais įrodyta, kad emocinis intelektas, emocijų suvokimas, jų valdymas, gebėjimas priimti ir išgyventi įvairias emocijas, yra daug svarbesnis už mokslumą. Žmogus, kuris turės aukštą emocinį intelektą, daug geriau gyvenime gebės pasinaudoti ir mokslinėmis žiniomis. „Emocinis intelektas yra daugialypis, kintantis ir nuo mažens būtina ugdomas. Aukštas intelekto koeficientas, mokslumas neužtikrina sėkmingo ir laimingo gyvenimo. Gebėjimai suvokti savo ir kitų jausmus, išmokti bendrauti su kitais, suvokti ir vertinti save kaip unikalų asmenį yra daug svarbiau, nes tai užtikrina vidinę harmoniją, stabilumą“, – kalbėjo I. Viršilienė.

Kretingos rajono švietimo centro psichologė Vika Gridiajeva aptarė vaikų emocinį intelektą medijų eroje. Jos teigimu, šiuolaikinius vaikus drąsiai galime vadinti technologijų ir „google“ vaikais, kurie jau nuo mažens yra puikiai įvaldę išmaniąsias technologijas, bet stokoja socialinių ir emocinių įgūdžių: „Šiandienos vaikai pasižymi didesniais intelektualiais gebėjimais, yra komunikabilūs, trokšta būti lyde-

riai, bet nepriima kritikos, mieliau veikia individualiai, sunkiai sukaupta dėmesį, geba ir nori dirbti kelis darbus vienu metu, tampa vis agresyvesni, išgyvena dažną nuotaikų kaitą, yra nerimastingesni, stokoja empatijos, netgi vėliau subręsta.“ Psichologė pastebėjo, kad socialinės emocinės problemos kyla dėl lygiaverčių vaikų ir tėvų santykių šeimoje – vaikas nebejuocia, kad tėvai jam autoritetas: „Šiandien tėvai nori būti draugai savo vaikams, besąlygiškai stengiasi užauginti laimingą vaiką, viską duoti, ko tik jis nori, laiko stoką kompensuoti dovanomis... Tėvai turi būti draugiški, empatiški vaikams, bet svarbiausia – turi ugdyti jų atsakomybę. Taigi suaugusieji, tiek tėvai, tiek pedagogai, turi būti socialiai ir emociškai brandūs, kad tinkamai ugdytų vaiko emocinį intelektą.“

Konferencijoje buvo kalbama ir apie tai, kad viena pagrindinių ikimokyklinio ugdymo įstaigos misijų – mokyti vaiką tinkamai reikšti mintis, suvokti savo jausmus ir emocijas, suprasti, kad visos emocijos yra geros, tik jas reikia gebėti tinkamai valdyti. Ugdant vaikų socialinius emocinius gebėjimus suaugusiesiems vertėtų vengti stereotipų, kad berniukams gėda verksti, o mergaitės visada turi būti gražios. Taip gali būti žalojamas vaikų jausmų pasaulis, skatinamas nepasitikėjimas savimi. Šios mintys buvo išsakytos lopšelio-darželio „Ažuoliukas“ ikimokyklinio ugdymo mokytojos Vaidos Adomavičienės pranešime „Ar mokytojas – emocijų kalvis?“

Mokytoja pasidalino gerąja darbo patirtimi, kaip ugdo savo ikimokyklinio ugdymo grupės vaikų gebėjimus pažinti emocijas, jas įvardinti ir suprasti. „Džiugu, kad atsiranda vis daugiau programų, kurios ugdo vai-

ko socialinį emocinį intelektą, tačiau manau, kad prie kiekvieno vaiko reikia prieiti individualiai. O tai kiekvienam mokytojui yra nelengvas iššūkis“, – kalbėjo V. Adomavičienė.

Apie emocinio socialinio ugdymo galimybes kalbėjo Kauno r. Norieikiškių lopšelio-darželio „Ažuolėlis“ mokytojos Kristina Malinauskienė ir Kristina Pilitauskienė, Telšių lopšelio-darželio „Mastis“ direktorė Danutė Popovič pristatė, kaip ugdomi vaikų socialiniai emociniai įgūdžiai taikant netradicinius metodus ir etnografinių veiklų metu, mokytojos Dalia Sakalauskiene ir Algita Rūdienė iš Mažeikių r. Tirkšlių darželio „Giliukas“ pristatė emocinio intelekto lavinimo priemones bei projektų svarbą ugdymo procese. Socialinio emocinio ugdymo aspektus ikimokyklinėje įstaigoje aptarė mokytoja Justina Valančienė iš Klaipėdos lopšelio-darželio „Dobilukas“. Kokios yra galimybės lavinant ikimokyklinio amžiaus vaikų socialinius emocinius įgūdžius per žaidimą su Kimochi žaislais kalbėjo mokytojos Asta Sabaliauskienė iš Kretingos Marijos Tiškevičiūtės mokyklos bei Renata Bačiulienė iš Kretingos Simono Daukanto progimnazijos. Ikimokyklinio ugdymo mokytoja Nijolė Duoblienė iš Kūlupėnų Motiejaus Valančiaus pagrindinės mokyklos pristatė socialinio emocinio ugdymo galimybes ir sėkmes.

Konferencijos metu buvo pristatyta ir šešiolika stendinių pranešimų, kuriuose akcentuojama vaikų emocinio intelekto ugdymo svarba, pritaikytos įvairios veiklos, metodinės priemonės, stiprinančios vaikų emocijų suvokimą, raišką, skatinančios bendravimą ir bendradarbiavimą.